

Temps d'Escola • 1

TARDOR 2016

Eina didàctica per a l'aula aragonesa de parla catalana

Edita: Iniciativa Cultural de la Franja

Coordinació: Pietro Cucalón

Disseny/impressió: Terès & Antolín.

Dip. Legal: TE-189-2016

Amb el suplement *Temps d'Escola*, que avui encetem, volem començar, amb la participació i implicació de tots plegats, un nou camí dins de la revista *Temps de Franja* i alhora facilitar un nexa de comunicació i d'intercanvi d'experiències entre els nostres escolars de la franja oriental d'Aragó.

Serà un dels primers suplements escolars escrits en català. La redacció estarà formada íntegrament per alumnes i docents de les escoles de la franja, un repte poderós per aquest mitjà de comunicació, que contribuirà a la difusió de la nostra llengua catalana. És una eina que promou un projecte educatiu il·lusionant, atès que suposa la implicació i col·laboració de tots els nostres centres, docents i escolars.

D'altra banda, pretén la millora del rendiment escolar, i representa un capítol especial en les publicacions de contingut pedagògic, essencial en l'avenç de les escoles d'infantil, primària i secundària.

És una oportunitat documental i patrimonial especial per la seua enorme implicació social: tradició i modernitat configuren

l'elenc d'activitats realitzades pels nostres docents en la millora i coneixement de la nostra societat plural i diversa; imprescindible en el sistema educatiu actual: llengua i cultura ameren el territori.

Prensa infantil i juvenil, editada per a nens amb identitat pròpia, una llengua comuna i una cultura que vehicula la societat del moment pel que fa a aspectes propis de la cultura escolar.

És font de recerca que propicia l'interès de l'alumnat per tot el relatiu a la societat actual de la qual som part en totes les seues expressions i formes.

Esperem ser un pont de referència i suport en aquest model pedagògic del qual sorgeixen innovacions pedagògiques que ens enriqueixin a tots i que ens ajudin a cohesionar la societat aragonesa de parla catalana.

La nostra gratitud i reconeixement a tots els que us sumeu a aquest atractiu projecte.

Carme Alcover i Pinós

Tècnica Assessora en Llengües del Govern d'Aragó

Raconet poètic

C.R.A. "Matarranya" de Calaceit

A mi m'agraden les ovelles

A mi m'agraden les ovelles,
perquè sempre estan contentes,
perquè són molt rialleres

M'agraden quan porten abric,
m'agraden quan van despullades,
a mi m'agraden les ovelles,
mira que coses més rares

Perquè sempre van juntetes,
perquè són tant manses,
a mi m'agraden les ovelles,
tant les negres com les blanques,
perquè no tenen mai pressa,
perquè no els preocupa res,
a mi m'agraden les ovelles
perquè tots los pareix BEEE...

Susana Antolí

Il·lustracions del alumnes
de 3r i 4t de Massalió

C.R.A. "Olea" de Castellot

Lo Riu Menut

Si a Aiguaviva vols aplegar
pel riu tens que passar.
Bergantes és el seu nom
que coneix tot lo món.
Molta alegria trobaràs
i el seu riu molt t'agradarà

Adrián Margelí

5è de primària
Aiguaviva de Bergantes

La meua sogra

La meua sogra és una "ogra"
Que menja caragols a la taula
I no mos diu ni una paraula.
Cada dia mos fa més por
Doncs es pareix a un lleó.

Lorena Mir

3r de primària
La Ginebrosa

Les montanyes

Del balcó de la meua casa
Hi veig les montanyes
blaves
Uns dies estan en nuvols
I a l'hivern nevades.

David Boj

4t de primària
La Ginebrosa

La Canyada

Quan ix lo sol
Tots anem al mirador
A la Canyada hi ha molts arbres
On passem totes les tardes
I quan ve la nit
Ens agrada anar al molí.

Isabel Centelles

6è de primària
La Canyada de Beric

Experiències escolars

Alumnes de l'IES Bajo Cinca visitant la casa de l'escriptor Jesus Moncada al poble vell de Mequinensa

Alumnes de 2n de l'ESO de l'IES Bajo Cinca al taller: "La collita de l'oliva, la seva conservació i procés d'obtenció de l'oli", amb la col·laboració del seus iaïos

Taller de Cistelleria realitzat a l'Extensió de Fraga de l'EOI Ignacio Luzán de Montsó, a càrrec de l'artesana Carme Moreno

Visita de la Rondalla Sant Anton de Saidí al CEIP San Juan Bautista de Saidí, composta pels pares dels alumnes. Cançons típiques aragoneses

Alumnes de 4t i 6è de primària del CEIP San José de Calasanz de Fraga, vam participar als XXXIII Jocs Tradicionals organitzats pel CRA ALBEOS a Belver de Cinca

Celebració de les Festes del Pilar dels alumnes d'infantil i primària al CEIP Fraga III. Elaboració de "panyoletes" i penjols i pregó al pati de l'escola

A les aules d'infantil del CEIP Miguel Servet de Fraga, hem vist vídeos dels gegants de Fraga. Es diuen lo Mangüel i la Pilara. Hem visitat les fires

Miniprojectes

Com en diem, de les "casquetes"?

Los xiquets del CRA Tastavins, CRA Matarranya (d'infantil i primària) i l'alumnat del IES Matarranya hem investigat sobre el nom de les 'casquetes', de què estan farcides i de quin poble són. Hem preguntat a amics i familiars. Hem après molt més de les casquetes i d'altres pastes del Matarranya.

Eloy, Inés i Karim

lacuinadesempre.cat

A la comarca del Matarranya

Casquetes (farcides de confitura de carbassa): Pena-roja, La Portellada, Queretes, Ràfels, Torredarques, La Vall del Tormo, Vall-de-roures, Valljunquera

Casquetes (farcides de cabell d'àngel): Fondespatla

Casquetes a la paella (farcides de confitura de carbassa): La Freixneda

Empanadons (farcits de confitura de carbassa): Massalió

Panadetes (farcits de confitura de carbassa): Calaceit

Primetes (farcides de confitura de carbassa): Mont-roig

A la comarca del Baix Aragó

Coquetes (farcides de confitura de carbassa o ànima): Aiguaviva de Bergantes, la Ginebrosa, la Sorollera

Coquetes o coques d'ànima (farcides de confitura de carbassa): La Torre de Vilella

Flaonets (farcits de confitura de carbassa): Bellmunt de Mesquí

Tortas de Alma (farcides de cabell d'àngel o confitura de carbassa): Alcanyís

A la comarca del Baix Aragó-Casp

Fonuts (farcits de confitura de carbassa): Maella

Al País Valencià i Catalunya

Coquetes (farcides de confitura de carbassa): Arnes, Sorita, la Todolella

Flaons (farcits de mató/brull): Morella

Pastissets (farcits de confitura de carbassa): Horta de Sant Joan

Pastissets (farcits de cabell d'àngel, moniato o carbassa): Càlig

Pastissets (farcits de cabell d'àngel): Tortosa

Pastissets i Coquetes (farcits de verdura i confitura de moniato): Benicarló

Activitats Contraris

Els alumnes del C.R.A. "Matarranya" han fet uns cartells on han treballat els antònims.

Micròrelats

Què és un poema?

Tinc vint-i-set anys i des que era petita fins ara mai no havia sentit anomenar la paraula sentiments. Viví amb els pares i el meu germà Jan. Quan sortia pel barri tot-hom era igual, ningú tenia cap diferència; portaven tots la mateixa roba, era com un uniforme. Els meus veïns, a l'igual que els meus pares, treballaven del que se'ls havia encaminat des que van néixer, era com si ningú aspirés a res. De vegades, jo em sentia estranya entre tota eixa gent, volia ser diferent. Ningú sentia carinyo especial per cap altra persona. Jo apreciava el pares però no sabia explicar-ho de cap manera.

Un dia, quan estava a casa els iaïos, rebuscant a l'altell entre escombreries, coses

antigues i pols, vaig trobar un llibre on ficava: *Poemes d'un boig*. Interessada, vaig començar a llegir-lo. Apareixien paraules que no havia escoltat mai, però el que llegia era tan bonic i atractiu que em vaig enganxar. Anava avançant amb la lectura i vaig descobrir, mitjançant l'autor, el que eren l'amor, el voler algú, tenir por, sentir emoció i alegria... Gràcies a aquell llibre vaig descobrir què eren els sentiments.

I és que un poema... són sentiments.

Irene Mar Lombarte

*IES Matarraña, Vall-de-roures
Curs 2015-16,
3r d'ESO, assignatura de
llengua catalana i literatura*

Opinió

Els polítics no faran la revàlida

Portem un mes de classes i tots els professors estan desconcertats. No saben el que entrarà a la "nova" prova d'obtenció del Batxillerat que s'han tret de la màniga. Ens diuen la data: 30 de novembre. Aquest dia és el que s'han donat de límit per fer-ho saber. I mentrestant comencem les equacions, les oracions compostes, els rius d'Espanya. I estudiem. Per a què? No se sap. Mirem amb impotència els nostres homòlegs de l'any passat, que han començat la universitat enguany. Ells han tingut la sort de volar a temps. Ho van tenir més fàcil: a aquestes hores fa tres-cents seixanta-cinc dies, ja sabien el que se'ls venia al damunt, tenien clares les característiques de la prova. Nosaltres res.

Per què els polítics no es posen a prova? Estan segurs que ho han fet bé tot? Conten amb el rebuig de quasi tota la comunitat educativa, però no ho volen veure. Per a ells tot funciona correctament. No han volgut escoltar els pares, no han volgut escoltar els professors, no han volgut escoltar els alumnes. Estan sords. Sol volen que els votem, que els donem la nostra confiança. Després ja disposaran de quatre anys per trepitjar-la. Això sí, en campanya electoral faran un in-

tent per fingir que els importem.

Seuen damunt la seva ignorància. Redacten alguna llei sense tenir en compte ningú. I tornen a casa. Ja s'han guanyat el pa. Que fàcil, oi? Dir quatre ximpleries i ja està. Doncs no. Això ens afecta a tots i molt. Una decisió tant important no es pot prendre a un despatx. S'ha de sortir a fora. I no a Brussel·les ni a la resta d'Europa. S'ha de sortir al carrer i mirar els espanyols als ulls. Veure què és de veritat el que necessiten i el que no. Quina va ésser l'última vegada que van entrar a un aula? Quant de temps fa que no pisen un hospital públic i no per inaugurar-lo? Si no saps com està l'educació o la sanitat, com pretens millorar-la?

La meua opinió és que haurien d'haver comptat amb la comunitat educativa i haver-se posat d'acord amb els altres partits per deixar la llei durant molt de temps i aplicar-la progressivament. Però no. Posar-se d'acord (tal com ho han demostrat aquests mesos), no se'ls dona bé. Però no seran ells els que pagaran els plats bruts. Serem nosaltres. Nosaltres som el seu experiment.

Adrián Soler

2n de Batxillerat. IES R. J. Sender, Fraga

Centres aragonesos on s'ensenya català

CRA Ribagorça Oriental

Benavarrí, Tolba, Areny de Noguera, Montanui

GRAUS (Ribagorça)

IES Baltasar Gracián, a l'Aula de Benavarrí

CRA La Litera

Albelda, Alcampell, Castillonroi, Estopanyà

CRA Altorricón (La Llitera)

El Torricó, Algaió, Vensilló

TAMARIT DE LLITERA (La Llitera)

CEIP San Miguel • IES La Llitera

SAIDÍ (Baix Cinca)

CEIP S. Juan Bautista • Aula de primer cicle d'ESO

CRA Ribera del Cinca

Torrent de Cinca, Vilella de Cinca, Miralsot

FRAGA (Baix Cinca)

CEIP Miguel Servet • CEIP San José de Calasanz • Colegio Santa Ana (concertat) • CEIP Fraga III • CEIP Litera (barri Litera) • IES Ramón J. Sender • IES Bajo Cinca

MEQUINENSA (Baix Cinca)

SIES Mequinenza • CEIP Mª Quintana

FAIÓ (Baix Aragó-Casp)

CEIP Ntr.^a Sr.ª Del Pilar

CRA Dos Aguas (Baix Aragó-Casp)

Favara, Nonasp

MAELLA (Baix Aragó-Casp)

CEIP Virgen Del Portal • SIES de Maella

CRA Matarraña (Matarranya)

Calaceit, Massalió, la Vall del Tormo

CRA Algars (Matarranya)

Queretes, Lledó d'Algars, Arenys de Lledó, Beseit

CRA La Fresneda (Matarranya)

La Freixneda, la Portellada, Ràfels, Valljunquera.

VALL-DE-ROURES (Matarranya)

CEIP V. Ferrer Ramos • IES Matarraña

CRA Tastavins (Matarranya)

Pena-roja, Mont-roig, Fondespatla, la Sorollera

CRA Olea (Bajo Aragón/Maestrazgo)

Aiguaviva de Bergantes, la Ginebrosa, Bordón

EOI Ignacio Luzán

(Montsó, Cinca Medio)

Fraga (Baix Cinca): Extensió de l'EOI Ignacio Luzán (Montsó)

EOI Fernando Lázaro Carreter Zaragoza II (Saragossa)

EOI Alcañiz (Alcanyís, Bajo Aragón)